

Stiftelsen Lars Gisslén's donationsfond
c/o Ragunda kommun
Box 150
844 21 Hammarstrand

Beslut om föreläggande

Beslut

Länsstyrelsen i Västernorrlands län beslutar att förelägga förvaltaren, Ragunda kommun, för Stiftelsen Lars Gisslén's donationsfond (892600-1754), att fullgöra sina åligganden genom att framledes följa stiftelsens ändamål.

Stiftelsens ändamål är att utdela stipendier enligt Kungl. Maj:ts beslut den 28 november 1969 i enlighet med punkt B 5 i de av Kungl. Maj:t den 15 november 1968 meddelade bestämmelserna.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Den 7 juli 1835 skänkte Lars Gisslén en fastighet (Gisselgård 2:1) till Ragunda församling. I samband med det åtog sig församlingen att uppföra ett skolhus, vilket skulle användas som skollärboställe i alla kommande tider, samt i evig tid underhålla och reparera skolhuset.

Under åren 1924, 1937 och 1940 har stiftelsens ändamål permuterats av Kungl. Maj:t. Kammarkollegiet har godkänt permutation av stiftelsens ändamål vid två tillfällen, år 1976 och 1988. Dessa permutationer har handlat om att stiftelsen medgivits försäljning av mark.

Den 15 maj 1968 meddelade Kungl. Maj:t bestämmelser om disposition av avvecklingsskolornas donationsfonder. Av punkt B 5 framgår att:

"Den för utdelning disponibla avkastningen av sam- och särfonderna användes enligt beslut av skolstyrelsen till förmån för eleverna vid skolväsendet i kommunen, företrädesvis för belöning eller

Error! Reference source not found. 1900-2021

uppmuntran åt elev, som visat god kamratanda eller berömvärd flit, belöning till elev som ägnat arbete åt teater eller musik eller annan kulturell verksamhet vid skolan eller åt gymnastik eller idrott, stipendium för fortsatt utbildning efter genomgång av obligatorisk skola, hjälp åt elev för studier eller för studieresa inom- eller utomlands, studiebesök, skolresa, fritidsverksamhet kulturell verksamhet, idrottstävling eller annat för eleverna gemensamt ändamål, förvärv av materiel eller andra saker.

Avkastning som inte användes reserveras för utdelning under kommande år. Vid disposition av samfond bör hänsyn till föreskrifterna i urkunderna för de i fonden ingående donationerna tas i den utsträckning som finnes lämpligt. I fråga om särfond beaktas vid dispositionen urkunds föreskrifterna så långt som möjligt, dock att manliga och kvinnliga elever likställs."

Den 28 november 1969 beslutade Kungl. Maj:t bl.a. om ändring av stiftelsens ändamålsbestämmelse genom att ange:

"dels att donationsbestämmelserna inte skall utgöra hinder för skolstyrelsen att i samråd med och under inseende av länsstyrelsen och läns skolnämnden disponera fondens årliga avkastning, sedan en tiondel därav lagts till kapitalet, med tillämpning av föreskrifterna under punkt B.5 i de av Kungl. Maj:t den 15 november 1968 meddelade bestämmelserna om dispositionen av avvecklingsskolornas donationsfonder."

Stiftelsen har år 2013 vänt sig till Kammarkollegiet för att ansöka om permutation. Av Kammarkollegiets utredning i beslut dnr 9.2-3180-13, 2014-06-10, framkommer att Kammarkollegiet betraktar stiftelsens ändamål utifrån Kungl. Maj:ts beslut från 1969. Det innebär enligt Kammarkollegiet att stiftelsens ändamål endast är att dela ut stipendier. Den fastighet som stiftelsen har ska endast ses som kapitalplacering. I Kammarkollegiebeslutet stadgas även att en tiondel av den årliga avkastningen ska tillföras kapitalet och övrig avkastning ska användas för stiftelsens ändamål.

Kammarkollegiets avslagsbeslut överklagades till Förvaltningsrätten av stiftelsen, mål nr 15310-14, 2015-04-20. Förvaltningsrättens slutsats när det gäller stiftelsens ändamål är att stiftelsens ändamål är att utdela stipendier.

Länsstyrelsen startade ett tillsynsärende 2021-02-26 då det framkommit uppgifter om att stiftelsens medel användes till att renovera fastigheten Gisselgård 2:1 som stiftelsen äger. I och med det uppstod vidare frågan om vad stiftelsens ändamål är.

Error! Reference source not found. 1900-2021

Förvaltaren Ragunda kommun har inkommit med ett yttrande som bl.a. uttrycker att man uppfattar det som att ändringen kopplat till Kungl Maj:ts beslut från 1969 ger stiftelsen möjlighet att dela ut stipendier men att ursprungsändamålet att förvalta skolbyggnaden ska finnas kvar, att tidigare ändamålsbestämmelser inte skulle falla bort. Av yttrandet framkommer att man menar att uttrycket i 1969 års beslut att donationsbestämmelserna inte ska utgöra hinder mot att följa B.5 i 1968 års beslut inte betyder att alla andra ändamålsbestämmelser fallit bort.

Det ursprungliga ändamålet att låta skolhuset tjäna som skollärbostad samt att använda det som skolhus är enligt stiftelsen inte längre möjligt. Stiftelsen har i stället med egna medel renoverat skolan för annat ändamål och byggnaden inrymmer nu ett kontor och två bostadslägenheter.

Motivering till beslutet

Tillsynsärendet handlar i stort om att utreda vad stiftelsen har för ändamål. Ärendet har därmed till stor del kommit att handla om hur man ska se på beslutet taget av Kungl. Maj:t den 28 november 1969 som hänvisar till punkt B.5 i de av Kungl. Maj:t den 15 november 1968 meddelade bestämmelserna.

Beslutet taget av Kungl. Maj:t den 28 november 1969 uttrycker bl.a. att donationsbestämmelserna inte skall utgöra hinder för skolstyrelsen att i samråd med och under inseende av länsstyrelsen och länsskolnämnden disponera fondens årliga avkastning, sedan en tiondel därav lagts till kapitalet, med tillämpning av föreskrifterna under punkt B.5 i de av Kungl. Maj:t den 15 november 1968 meddelade bestämmelserna om dispositionen av avvecklingsskolornas donationsfonder.

Länsstyrelsen ser det därmed som att stiftelsens ändamål är att dela ut stipendier. Länsstyrelsen ser inte att uttrycket att donationsbestämmelserna inte skall utgöra hinder skulle innebära att tidigare ändamål fortfarande gäller, utan snarare att trots vad som står i urkund ska stiftelsen följa donationsbestämmelserna från beslut 1969 som hänvisar till bestämmelser 1968 enligt ovan. Vidare att en tiondel av den årliga avkastningen ska tillföras kapitalet och övrig avkastning ska användas för stiftelsens ändamål. Den fastighet som stiftelsen har är därmed att se som en kapitalplacering.

Detta följer även slutsats i Kammarkollegiets beslut samt Förvaltningsrättens dom.

Error! Reference source not found. 1900-2021

Länsstyrelsen konstaterar därmed att stiftelsens ändamål är att dela ut stipendier av den årliga disponibla avkastningen och att fastigheten är att se som en kapitalplacering.

Förvaltaren har rätt att använda stiftelsens medel till förvaltningskostnader. En del av stiftelsens tillgångar kan därmed användas till att betala löpande förvaltningskostnader men att renovera en fastighet får antas inte ingå i begreppet förvaltningskostnader.

Kammarkollegiets tillstånd krävs för att stiftelsen ska få sälja fastigheten.

Bestämmelser som beslutet grundas på

2 kap 3 § stiftelselagen (1994:1220)

Styrelsen eller förvaltaren svarar för att föreskrifterna i stiftelseförordnandet följs.

9 kap 3 § stiftelselagen (1994:1220)

Tillsynsmyndigheten skall ingripa, om det kan antas att stiftelsens förvaltning eller revisionen av stiftelsen inte utövas i enlighet med stiftelseförordnandet eller bestämmelserna i denna lag eller att en styrelseledamot eller förvaltaren annars missköter sitt uppdrag.

Tillsynsmyndigheten skall ge stiftelserna råd och upplysningar.

9 kap. 5 § stiftelselagen (1994:1220)

Tillsynsmyndigheten kan

1. skilja en styrelseledamot från hans uppdrag om han är obehörig enligt 2 kap. 10 § eller enligt lagen (2014:836) om näringsförbud samt skilja en förvaltare som är obehörig enligt 2 kap. 19 § andra stycket från uppdraget,
2. förelägga en eller flera styrelseledamöter eller förvaltaren att fullgöra sina åligganden,
3. förbjuda en eller flera styrelseledamöter eller förvaltaren att verkställa ett beslut eller, om beslutet har verkställts, förelägga en

**Error! Reference source
not found.**

1900-2021

eller flera styrelseledamöter eller förvaltaren att göra rättelse om det kan ske.

Att tillsynsmyndigheten har även andra befogenheter framgår av 4 kap. 5 och 8 §§ samt 5 kap. 4 §.

Beslut om föreläggande eller förbud enligt första stycket 2 och 3 får förenas med vite. Tillsynsmyndigheten ska pröva frågan om att döma ut ett vite som förelagts enligt första stycket 2, om föreläggandet endast avser åliggande att inge en eller flera handlingar till tillsynsmyndigheten. I övriga fall prövas frågan av förvaltningsrätten enligt lagen (1985:206) om viten.

Ni kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av enhetschef Viveka Sjödin med förvaltningshandläggare Lotta Nilsson som föredragande, länsjurist Tove Eriksson Molin har också medverkat i beslutet.

Bilagor

1. Överklagandehänvisning förvaltningsrätten
2. Kungl. Maj:t beslut 28 november 1969
3. Kungl. Maj:t bestämmelser 15 maj 1968
4. Beslut Kammarkollegiet 2014-06-10 dnr 9.2-3180-13
5. Dom Förvaltningsrätten i Stockholm 2015-04-20 mål nr 15310-14

Ni kan överklaga beslutet hos förvaltningsrätten

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos förvaltningsrätten.

Så här överklagar ni beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Västernorrland antingen via e-post; vasternorrland@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Västernorrland, 871 86 Härnösand.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Skriv också följande uppgifter, om ni inte tidigare lämnat dem:

- Person- eller organisationsnummer.
- Telefonnummer där ni kan nås dagtid (med undantag för nummer som avser ett hemligt mobilabonnemang som behöver uppges endast om rätten begär det).
- E-postadress.
- Annat som har betydelse för att domstolen ska kunna nå er.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer ert överklagande bifogar ni kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppges sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

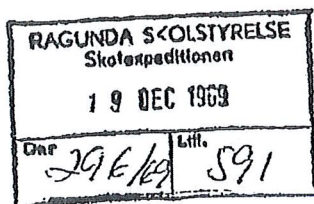
Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post, vasternorrland@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 0611-34 90 00. Ange diarienummer 1900-2021.

UTBILDNINGSDEPARTEMENTET

28.11.1969

Dnr 2702, 2703/69

Skolstyrelsen i Ragunda kommun
840 70 HAMMARSTRAND

Försäljning av viss egendom samt ändrade bestämmelser för Lars Gisslén's donationsfond i Ragunda kommun. Kopior av skolöverstyrelsens yttrande och av Kungl. Maj:ts beslut den 15 november 1968 om dispositionen av avvecklingsskolornas donationsfonder bifogas

Genom gåvobrev den 7 juli 1835 skänkte Lars Gisslén en fastighet till Ragunda församling, att användas till skolläraryrboställe. Kungl. Maj:t meddelade den 4 april 1924 och den 12 september 1940 vissa ändrade bestämmelser för fonden, som avsåg anläggande och upprätthållande av en trädgårdsskötarskola.

Skolstyrelsen i Ragunda kommun har anhållit dels om ändrade bestämmelser för fonden, dels om tillstånd att från de fonden tillhöriga fastigheterna försälja ett område om cirka 3,7 ha av Gisselgård 2:1 samt två områden om cirka 2,3 och 3,8 ha av Ragundabotten 1:770 i Ragunda socken till lantbruksnämnden i Jämtlands län, för Kungl. Maj:t och kronan, för en köpeskilling av 4 700 kr. enligt köpekontrakt av den 18 och 28 november 1968.

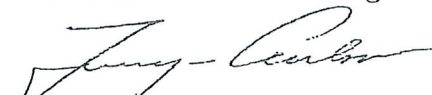
Yttranden i ärendet har avgivits av länsskolnämnden i länet den 17 november 1967, av länsstyrelsen i länet den 19 juni 1969, av skolöverstyrelsen den 18 juli 1969 samt av justitiekanslern den 27 oktober 1969.

Kungl. Maj:t förklarar

dels att donationsbestämmelserna inte skall utgöra hinder mot ifrågavarande försäljning, varvid köpeskillingen skall tillföras donationen,

dels att donationsbestämmelserna inte skall utgöra hinder för skolstyrelsen att i samråd med och under inseende av länsstyrelsen och länsskolnämnden disponera fondens årliga avkastning, sedan en tiondel därav lagts till kapitalet, med tillämpning av före-

skrifterna under punkt B.5. i de av Kungl. Maj:t den 15 november 1968 meddelade bestämmelserna om dispositionen av avvecklingsskolornas donationsfonder.

Ingvar Carlsson

Kerstin Fridén

5. Den för utdelning disponibla avkastningen av sam- och särfonderna användes enligt beslut av skolstyrelsen till förmån för eleverna vid skolväsendet i kommunen, företrädesvis för belöning eller uppmuntran åt elev, som visat god kamratanda eller berömvärd flit, belöning till elev, som ägnat arbete åt teater eller musik eller annan kulturell verksamhet vid skolan eller åt gymnastik eller idrott, stipendium för fortsatt utbildning efter genomgång av obligatorisk skola, hjälp åt elev för studier eller för studieresa inom eller utomlands, studiebesök, skolresa, fritidsverksamhet, kulturell verksamhet, idrottstävling eller annat för eleverna gemensamt ändamål, förvärv av materiel eller andra saker.

Avkastningen får inte användas för ändamål som skall tillgodoses med utdebiterade medel.

Avkastning som inte användes reserveras för utdelning under kommande år.

Vid disposition av samfond bör hänsyn till föreskrifterna i urkunderna för de i fonden ingående donationerna tas i den utsträckning som finnes lämpligt. I fråga om särfond beaktas vid dispositionen urkunds föreskrifterna så långt möjligt, dock att manliga och kvinnliga elever likställes.

6. För samfond och vid behov för särfond bör fastställas stadgar med föreskrifter om förvaltning, ändamål och vad som skall iakttas för att få bidrag ur fonden samt de övriga bestämmelser som finnes erforderliga. Stadgar underställes länsstyrelsen för fastställelse.

7. För samfond upplägges donationsbok, innehållande förteckning över de donationsfonder som ingår i samfonden och för fonden antagna stadgar.

Varje år bör, vid medelsutdelning eller eljest, på lämpligt sätt bekantgöras vilka donationsfonder som ingår i samfonden.

8. Finnes föreskrift om hur med fond skall förfaras om skolan avvecklas skall föreskriften iakttas eller frågan om fondens förvaltning och användning underställas Kungl. Maj:t.

C. Lönefonder.

Om fonder för löneändamål meddelar Kungl. Maj:t framtida bestämmelser. Beträffande förmån som uppbäres utan avdrag på lönen är föreskrifter meddelade i

SAKREGISTER

15.11.1968

A 22

1.

Dnr 542, 940/64,
1157, 3777,
4678/66,
2373, 3906/
67, 40, 41,
81, 422,
4010/68

Skolöverstyrelsen

Fack

104 22 STOCKHOLM 22

Dispositionen av avvecklingsskolornas donations-
fonder och mottagande av donationer till kommunala
skolor

Dnr 1055/58 A m.fl.

I skrivelse den 15 januari och den 25 februari
1964 har skolöverstyrelsen - med överlämnande av
framställningar om dispositionen av donations-
fonder vid samrealskolorna i Alvesta, Arboga, Hjo,
Huskvarna, Nederkalix, Rättvik, Skurup, Ström och
Åsele samt vid realskolorna inom högre allmänna
läroverken i Boden, Kristinehamn, Nässjö och Trelle-
borg - jämte däröver avgivna yttranden - avgivit
förslag i fråga om dispositionen av fonderna. Ytt-
randen häröver har den 29 september 1965 avgivits
av justitiekanslern.

Vidare har framställningar gjorts om dispositionen
av donationsfonder vid samrealskolorna i Arvidsjaur,
Emmaboda, Söderköping, Valdemarsvik och Örskellunga,
vid högre allmänna läroverket samt kommunala flick-
skolan och praktiska realskolan i Trollhättan och
vid kommunala flickskolorna i Karlstad och Kristine-
hamn. Yttranden över vissa av dessa framställningar
har avgivits av vederbörande länsmyndigheter och
den 4 december 1967 av justitiekanslern.

I en inom utbildningsdepartementet den 8 november
1968 upprättad promemoria har framlagts förslag
till bestämmelser om avvecklingsskolornas dona-
tionsfonder och om mottagande av donationer till
kommunala skolor. Häröver har justitiekanslern den
12 november 1968 avgivit yttrande.

Kungl. Maj:t meddelar följande

Bestämmelser om dispositionen av avvecklingsskolor-
nas donationsfonder

A. Gemensamma bestämmelser.

1. Bestämmelserna avser stipendie-, premie-, materiel- och lönefonder vid statlig och kommunal realskola, kommunal flickskola, praktisk kommunal realskola eller högre folkskola.

2. Bestämmelserna träder i tillämpning sedan skolan avvecklats.

3. Finner skolstyrelsen eller annat organ som förvaltar fond att avvikelse från dessa bestämmelser är påkallad beträffande fonden eller att annan särskild föreskrift om fonden är erforderlig, har fondförvaltaren att göra framställning härom hos Kungl. Maj:t.

4. Om åtgärd beträffande fond som vidtas enligt dessa bestämmelser skall fondförvaltaren insända meddelande till länsstyrelsen. Finner länsstyrelsen att åtgärden inte står i överensstämmelse med bestämmelserna eller att särskild föreskrift behövs, har länsstyrelsen att tillse att frågan underställes Kungl. Maj:ts prövning.

B. Stipendie-, premie- och materielfonder.

1. Utan hinder av vad som för varje fond kan finnas föreskrivet i testamente, gåvobrev, tidigare beslut av Kungl. Maj:t eller annan urkund får med stipendie-, premie- och materielfonder förfaras på sätt nedan anges.

2. Fonder inom samma kommun vilkas kapital vart för sig understiger 20.000 kr. får, om ej särskilda skäl talar däremot, sammanläggas till samfond. Mer än en samfond kan bildas.

Om det sammanlagda kapitalet av fonderna i kommunen understiger 5.000 kr. får fonderna förbrukas.

Fond som inte sammanlægges med annan fond eller förbrukas består som fristående särfond.

3. Fonderna förvaltas av skolstyrelsen, dock att kommun som har centraliserad medelsförvaltning kan överföra fondernas förmögenhetsförvaltning till detta förvaltningsorgan.

Om för särfond gäller särskilda förvaltningsföreskrifter iakttas dessa, om ej annat överenskommes med särfondens förvaltare.

4. Av den årliga avkastningen av fond skall 1/10 läggas till kapitalet, dock att föreskrift beträffande särfond om större del gäller.

3.
B 5. Den för utdelning disponibla avkastningen av sam- och särfonderna användes enligt beslut av skolstyrelsen till förmån för eleverna vid skolväsendet i kommunen, företrädesvis för belöning eller uppmuntran åt elev, som visat god kamratanda eller berömvärd flit, belöning till elev, som ägnat arbete åt teater eller musik eller annan kulturell verksamhet vid skolan eller åt gymnastik eller idrott, stipendium för fortsatt utbildning efter genomgång av obligatorisk skola, hjälp åt elev för studier eller för studieresa inom- eller utomlands, studiebesök, skolresa, fritidsverksamhet, kulturell verksamhet, idrottstävling eller annat för eleverna gemensamt ändamål, förvärv av materiel eller andra saker.

Avkastningen får inte användas för ändamål som skall tillgodoses med utdebiterade medel.

Avkastning som inte användes reserveras för utdelning under kommande år.

Vid disposition av samfond bör hänsyn till föreskrifterna i urkunderna för de i fonden ingående donationerna tas i den utsträckning som finnes lämpligt. I fråga om särfond beaktas vid dispositionen urkunds föreskrifterna så långt möjligt, dock att manliga och kvinnliga elever likställas.

6. För samfond och vid behov för särfond bör fastställas stadgar med föreskrifter om förvaltning, ändamål och vad som skall iakttas för att få bidrag ur fonden samt de övriga bestämmelser som finnes erforderliga. Stadgar underställes länsstyrelsen för fastställelse.

7. För samfond upplägges donationsbok, innehållande förteckning över de donationsfonder som ingår i samfonden och för fonden antagna stadgar.

Varje år bör, vid medelsutdelning eller eljest, på lämpligt sätt bekantgöras vilka donationsfonder som ingår i samfonden.

8. Finnes föreskrift om hur med fond skall förfaras om skolan avvecklas skall föreskriften iakttas eller frågan om fondens förvaltning och användning underställas Kungl. Maj:t.

C. Lönefonder.

Om fonder för löneändamål meddelar Kungl. Maj:t framtida bestämmelser. Beträffande förmån som uppbäres utan avdrag på lönen är föreskrifter meddelade i

Övergångsbestämmelserna till stadgan den 3 december 1965 (nr 602) om vissa tjänstemän hos kommuner m.fl.

D. Övergångsbestämmelse.

Bestämmelserna skall inte medföra rubbning i den rätt att åtnjuta förmån ur fond, som efter skolans avveckling tillkommer någon på grund av beslut, fattat före avvecklingen.

I fråga om annan fond vid avvecklingsskola än som avses ovan har förvaltaren av fonden att göra framställning hos Kung. Maj:t om erforderlig ändring.

Skolstyrelse i kommun har att, då fråga uppkommer om mottagande av donation till skola, överväga om donationen med hänsyn till fondens storlek och övriga förhållanden bör få utgöra särskild fond eller läggas till befintlig fond. En fristående fonds kapital bör inte understiga 20 000 kr. Om donationen läggs till befintlig fond, kan bestämmelsen under B.7 andra stycket ovan äga tillämpning.

Skolöverstyrelsen har att underrätta vederbörande om detta beslut på sätt överstyrelsen finner lämpligt.

Olof Palme

Gösta Bäck

Bestyrkes i tjänsten,

Karin Ekström

- Avskrift till

justitiekanslern (2)
riksrevisionsverket (1)

Kammarkollegiet

Advokatfiskalsenheten

Caroline Idensjö
08-700 07 05

BESLUT

1 (7)

2014-06-10

Dnr 9.2-3180-13

Stiftelsen Lars Gisslén's donationsstyrelsen
c/o Ragunda kommun
Box 150
840 70 Hammarstrand

Ink. 2014-06-18

Dnr. 206-4857-14

Permutation av Stiftelsen Lars Gisslén's donationsfond, 892600-1754

Beslut

Kammarkollegiet avslår ansökan.

Bakgrund

I ett gåvobrev den 7 juli 1835 skänkte Lars Gisslén en fastighet, senare benämnd Gisselgård 2:1, och en bottenlott (dvs. del av avtäckt sjöbotten), senare benämnd Ragundabotten 1:770, till Ragunda församling. I och med gåvan åtog sig Ragunda församling att uppföra ett skolhus, vilket skulle användas som ett skollärboställe i alla kommande tider, samt i evig tid underhålla och reparera skolhuset, bilaga 1.

Kungl. Maj:t gav i beslut den 4 april 1924, bilaga 2, tillstånd till att sälja en del av bottenlotten till Hammarforsen Kraftaktiebolag. Vidare beslutade Kungl. Maj:t att köpeskillingen från försäljningen, rätten till elektrisk kraft som villkorats försäljningen, den återstående delen av bottenlotten samt den till församlingen donerade fastigheten 1/12 mantal Gisselgård n:o 2 (dvs. fastigheten Gisselgård 2:1) skulle sammanföras till en fond benämnd Lars Gisslén's donationsfond. Kungl. Maj:t föreskrev bl.a. även

"att den årliga avkastningen av fonden skall tills vidare och intill dess Kungl. Maj:t på därom gjord framställning annorlunda förordnar, tillföras fondens kapital; åliggande det församlingen att före utgången av år 1928 till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till fondens användning för befrämjande av en god skolundervisning i församlingen, särskilt för barn från Gisselgårds by."

Genom Kungl. Maj:ts beslut den 8 oktober 1937 ålades Ragunda skoldistrikt att till Kungl. Maj:t inkomma med bl.a. förslag till användning av donationsfonden. Enligt Kungl. Maj:t skulle donationsfonden användas främst för barn i Gisselgårds by i Ragunda socken för undervisning i praktisk riktning utöver den som meddelas i folkskolan. Folkskolestyrelsen inkom med förslag och Kungl. Maj:t beslutade den 12 september 1940, bilaga 3,

POSTADRESS
Box 2218, 103 15 Stockholm

TELEFON
08-7000 800

E-POST
registratur@kammarkollegiet.se

PLUSGIRO
95 06 55-1

BESÖKSADRESS
Birger Jarlsgatan 16, Stockholm

TELEFAX
08-7000 988

INTERNET
www.kammarkollegiet.se

BANKGIRO

2014-06-10

Dnr 9.2-3180-13

"dels att högst tiotusen kronor av ifrågavarande donationsfondsmedel må tagas i anspråk för anläggande å den fonden tillhöriga fastigheten 1/12 mantal Gisselgård nr 2 i Ragunda socken av en trädgårdsskötarskola, avsedd för ungdom, som avgått från folkskola i Ragunda skoldistrikt och med företräde för barn från Gisselgård by;

dels ock att, sedan en tiondel av fondens årliga avkastning lagts till kapitalet, återstoden av avkastningen må användas till upprätthållande av nämnda trädgårdsskötarskola i huvudsaklig överensstämmelse med folkskolestyrelsen framlagd plan."

Kungl. Maj:t meddelade den 15 november 1968, bilaga 4, bestämmelser om disposition av avvecklingsskolornas donationsfonder. Av punkten B.5. i beslutet framgår att

"Den för utdelning disponibla avkastningen av sam- och särfonderna användes enligt beslut av skolstyrelsen till förmån för eleverna vid skolväsendet i kommunen, företrädesvis för belöning eller uppmuntran åt elev, som visat god kamratanda eller berömvärd flit, belöning till elev som, som ägnat arbete åt teater eller musik eller annan kulturell verksamhet vid skolan eller åt gymnastik eller idrott, stipendium för fortsatt utbildning efter genomgång av obligatorisk skola, hjälp åt elev för studier eller för studieresa inom- eller utomlands, studiebesök, skolresa, fritidsverksamhet, kulturell verksamhet, idrottstävling eller annat för eleverna gemensamt ändamål, förvärv av materiel eller andra saker.

Avkastning får inte användas för ändamål som skall tillgodoses med utdebiterade medel.

Avkastning som inte användes reserveras för utdelning under kommande år. Vid disposition av samfond bör hänsyn till föreskrifterna i urkunderna för de i fonden ingående donationerna tas i den utsträckning som finnes lämpligt. I fråga om särfond beaktas vid dispositionen urkunds föreskrifterna så långt som möjligt, dock att manliga och kvinnliga elever likställas."

Kungl. Maj:t medgav genom beslut den 28 november 1969, bilaga 5, dels att donationsbestämmelserna inte skulle utgöra hinder mot den av skolstyrelsen i Ragunda kommun begärda försäljningen beträffande delar av till stiftelsen tillhöriga fastigheterna Gisselgården 2:1 samt Ragundabotten 1:770 varvid köpeskillingen skulle tillföras donationen, dels ändring av stiftelsens ändamålsbestämmelse. Beträffande ändamålsändringen angav Kungl. Maj:t

"dels att donationsbestämmelserna inte skall utgöra hinder för skolstyrelsen att i samråd med och under inseende av länsstyrelsen och läns skolnämnden disponera fondens årliga avkastning, sedan en tiondel därav lagts till kapitalet, med tillämpning av föreskrifterna under punkt B.5. i de av Kungl. Maj:t den 15 november 1968 meddelade bestämmelserna om dispositionen av avvecklingsskolornas donationsfonder."

2014-06-10

Dnr 9.2-3180-13

Kammarkollegiet beslutade den 16 januari 1976 samt den 29 juni 1988 att del av fastigheten Gisselgård 2:1 fick försäljas samt att de vid försäljningen inflytande medlen skulle tillföras fonden.

Ansökan

Stiftelsens förvaltare, Ragunda kommun, ansöker om permutation och yrkar att stiftelsens ändamålsbestämmelse ändras från lydelsen

"...dels att donationsbestämmelserna inte skall utgöra hinder för skolstyrelsen att i samråd med och under inseeende av länsstyrelsen och läns skolnämnden disponera fondens årliga avkastning, sedan en tiondel därav lagts till kapitalet, med tillämpning av föreskrifterna under punkten B.5. i de av Kungl. Maj:t den 15 november 1968 meddelade bestämmelserna om dispositionen av avvecklingsskolornas donationsfonder."

till lydelsen

"...dels att donationsbestämmelserna inte skall utgöra hinder för kommunstyrelsen att disponera fondens årliga vinst, sedan en tiondel därav lagts till kapitalet, med tillämpning av föreskrifterna under punkten B 5 i de av Kungl. Maj:t den 15 november 1968 meddelade bestämmelserna om disposition av avvecklingsskolornas donationsfonder."

"dels att donationsbestämmelserna inte skall utgöra hinder för kommunstyrelsen att ta obundet kapital i anspråk för drift och underhåll av fastigheten och även ta upp lån och ställa säkerhet för investeringar som behöver göras inför uthyrning av lokaler för utbildnings- eller näringsverksamhet."

Som skäl för ansökan anför sökanden bland annat följande.

Då Lars Gissléns donationsfond bedriver näringsverksamhet har det ekonomiska utfallet av fondens verksamhet i alla år redovisats till tillsynsmyndigheten som skillnaden mellan intäkter och kostnader, dvs. vinst. Begreppet "avkastning" har därför bytts till "vinst" för att texten i stiftelsens föreskrifter ska överensstämma med terminologin i årsredovisningen.

I och med mottagandet av Lars Gissléns donation har sockenstämman 1935 förbundit sig att i alla tider reparera och underhålla skolhuset. När huvudmannaskapet för skolan övergick från kyrkan till den borgerliga kommunen kom stiftelsen att förvaltas av den senare.

Sedan det första skolhuset förstördes i en brand uppfördes 1905 nuvarande skolhus med skollokaler och två lägenheter. Skolhuset har sedan dess fram till 2008 fungerat som skola/förskola. Lägenheterna har sedan länge hyrts ut av kommunens bostadsförmedling. Lägenheterna har alltid varit uthyrda utan annat avbrott än för reparation och underhåll. Ett barnomsorgs-kooperativ verkade i delar av skolhuset från 1989 till 2003 då kooperativet avvecklades och kommunen tog över. Ragunda kommun drev sedan två förskoleavdelningar i skollokalerna fram till 2008. Kommunen förflyttade

2014-06-10

Dnr 9.2-3180-13

de två förskoleavdelningarna till en större enhet varför skollokaler sedan 2008 stått tomma. Föräldrakooperativet Kavat har under 2012 visat intresse för att bedriva förskoleverksamhet i lokalerna. Under våren har planering för iordningställande och modernisering av lokalerna skett. Kommunens bygg- och miljönämnd samt Räddningstjänsten kontaktades och behovet av åtgärder för arbetsmiljö och brandsäkerhet listades. Det visade sig att nya bestämmelser tillkommit, främst rörade brandsäkerhet och arbetsmiljö, varför det stod klart att en del av stiftelsens medel måste tas i anspråk för tvingande åtgärder och viss anpassning av lokalerna.

Skolbyggnaden är inte K-märkt men Länsstyrelsen i Jämtlands län har i beslut den 27 mars 2012 uttalat att byggnaden har ett betydande kulturhistoriskt värde och att det i första hand är en kommunal uppgift att tillvarata skolbyggnadens kulturhistoriska värde genom planläggning, byggnadslovsprövning och förvaltning.

Stiftelsens ekonomi är god mycket tack vare skogsförsäljning och att stiftelsen förfogar över ersättningskraft som innebär att kostnaden för eluppvärmning och hushållsel endast utgörs av abonnemangs- och överföringskostnader. Hyror av lägenheter och lokaler har tillfallit stiftelsen. Driftskostnader och nödvändigt underhåll (1990 lades nytt tak för 800 000 kr och 2009-2010 gjordes en total utvändig ommålning för 500 000 kr) har belastat stiftelsen.

För att anpassa lokalerna efter gällande bestämmelser om brandsäkerhet samt den renovering som krävs behövs ca 400 000 kr. Av det obundna kapitalet om ca 550 000 kr kommer ca 250 000 kr att behöva tas i anspråk. Utöver detta kommer ett lån om 150 000 kr att behöva upptas. Återstående obundet kapital utgör ca 300 000 kr.

Uthyrning av de tomma lokalerna säkerställer en årlig vinst för fonden och skapar förutsättningar för årlig utdelning av stipendier. Uthyrning av de tomma skollokaler skulle således ytterligare stärka stiftelsens ekonomi och därmed dess fortbestånd. Det är således av vikt att finna nya hyresgäster, dels för att öka intäkterna som ett steg i att säkerställa stiftelsens kapital, dels för att bidra till liv och rörelse i bygden. Åtgärderna beträffande byggnaden är viktiga även för andra framtida arrangemang.

Konsekvenserna kan även bli förödande sett i ett större sammanhang. Ragunda är en liten kommun som i likhet med andra inlandskommuner kämpar emot en pågående befolkningsminskning. Kommunen strävar efter att vara så attraktiv som möjligt som bostadsort och alla initiativ till detta välkomnas. I detta fall handlar det om några föräldrar som ser en möjlighet att bedriva förskoleverksamhet.

Skäl för beslutet

Enligt 6 kap. 1 § stiftelselagen (1994:1220) krävs Kammarkollegiets tillstånd för att ändra, upphäva eller i särskilt fall åsidosätta föreskrifter i ett stiftelseförfordnande som avser bl.a. stiftelsens ändamål, hur stiftelsens

2014-06-10

Dnr 9.2-3180-13

förmögenhet ska vara placerad eller om stiftelsen ska ha egen eller anknuten förvaltning. För tillstånd krävs att föreskrifterna på grund av ändrade förhållanden inte längre kan följas eller har blivit uppenbart onyttiga eller uppenbart stridande mot stiftarens avsikter. Föreskrifter som inte avser stiftelsens ändamål får dessutom ändras, upphävas eller i särskilt fall åsidosättas om det finns andra särskilda skäl. Föreskrifter som rör ändamålet får ändras, upphävas eller i särskilt fall åsidosättas om det finns synnerliga skäl.

Av samma bestämmelse framgår även att vid ändring av föreskrifter om stiftelsens ändamål ska vad som kan antas ha varit stiftarens avsikt beaktas så långt möjligt.

Inledningsvis är fråga om yrkandet att disponera fondens årliga vinst för stiftelsens ändamål, sedan en tiondel därav lagts till kapitalet, kan medges.

En resultaträkning är en sammanställning av resultatkonton i en bokföring. Resultaträkningen visar en verksamhets intäkter och kostnader och avslutas med årets resultat, dvs. årets vinst eller förlust. Inom stiftelserätten förstås med begreppet "avkastning" den löpande avkastningen av förmögenheten i form av räntor och utdelningar, så länge stiftelseförordnandet eller omständigheterna i det enskilda fallet inte ger stöd för en annan tolkning (prop. 1993/94:9 s. 118). Kapitalvinster ingår inte i avkastningsbegreppet och ska därför inte ingå i det belopp på vilket en procentuell avsättning till det bundna kapitalet beräknas. Istället ska kapitalvinster föras direkt till det bundna kapitalet.

Enligt Bokföringsnämndens uttalande BFN U 95:3 bör det redovisade årsresultatet i resultaträkningen avse hela årsresultatet, dvs. inklusive realisationsresultatet. Någon avsättning till det bundna kapitalet ska inte redovisas i resultaträkningen. Inte heller ska utdelningar redovisas som kostnader i stiftelsen. Istället redovisas förändringarna i det egna kapitalet lämpligen i en not, där årsresultatet justeras med avdrag för realisationsresultatet, avsättning till det bundna kapitalet och utdelningar enligt stiftelsens ändamål.

Som framgår ovan ska med avkastning förstås den löpande avkastningen av förmögenheten i form av räntor och utdelningar. Genom att istället ange att det är den årliga vinsten som ska tas i anspråk innebär detta bl.a. att även kapitalvinster och kapitalförluster kommer att påverka storleken på avsättningen till det bundna kapitalet. Varken stiftelsens föreskrifter eller omständigheterna i övrigt ger stöd för en sådan tolkning. Några ändrade förhållanden som utgör skäl för permutation har enligt Kammarkollegiets mening inte inträffat. Inte heller anser Kammarkollegiet att stiftelsens skäl för yrkandet kan anses utgöra synnerliga skäl. Yrkandet i denna del ska därför avslås.

Fråga är därefter om yrkandet beträffande att ta i anspråk obundet kapital för drift och underhåll av fastigheten samt möjligheten för stiftelsen att få uppta lån och ställa säkerhet för investeringar kan medges.

2014-06-10

Dnr 9.2-3180-13

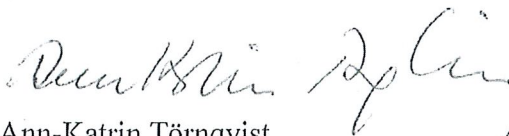
Enligt Kungl. Maj:t:s beslut den 28 november 1969 har stiftelsen numera till ändamål att utdela stipendier i enlighet med punkten B.5. i de av Kungl. Maj:t den 15 november 1968 meddelade bestämmelserna om dispositionen av avvecklingsskolornas donationsfonder. I beslutet stadgas även att en tiondel av den årliga avkastningen ska tillföras kapitalet medan övrig avkastning ska användas för stiftelsens ändamål. Stiftelsens fastigheter, som tidigare utgjorde verksamhetsföremål, kom i och med 1969 års beslut istället att utgöra en kapitalplacering. Villkoret i gåvobrevet från 1835 om att fastigheterna inte får säljas har dock aldrig upphävts. Det krävs därför Kammarkollegiets tillstånd för att få sälja fastigheterna.

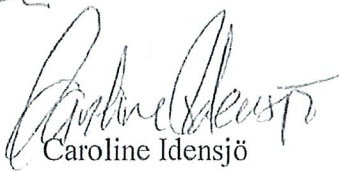
Stiftelsens ändamål är således numera endast att dela ut stipendier. För att en stiftelses ändamål ska få ändras krävs att förhållandena för stiftelsens har ändrats på ett sådant sätt att ändamålet inte längre kan eller i vart fall är mycket svårt att följa. Att stiftelsens fastighet, som numera således enbart är en kapitalplacering, behöver renoveras innebär inte sådana ändrade förhållanden som förutsätts för att ändamålet ska kunna ändras. Dessutom innebär den föreslagna ändringen att en förhållandevis stor del av stiftelsens tillgångar, som ska användas till stipendier, används till något annat än ändamålet. En stiftelse får använda en del av sina tillgångar till att betala löpande förvaltningskostnader. Enligt Kammarkollegiets mening kan dock de kostnader som stiftelsen nu ansöker om att få använda stiftelsens tillgångar till inte betraktas som förvaltningskostnader.

Sammanfattningsvis anser Kammarkollegiet således inte att det har inträffat sådana ändrade förhållanden som medfört att stiftelsens ändamål inte längre kan följas eller har blivit uppenbart onyttigt eller uppenbart stridande mot stiftarens avsikter. Inte heller föreligger synnerliga skäl för att ändra ändamålet enligt yrkandet. Ansökan avslås därför även i denna del.

Hur man överklagar

Beslutet kan överklagas inom tre veckor genom skrivelse till Förvaltningsrätten i Stockholm, se bilaga A.

Ann-Katrin Törnqvist
Kammarråd

Caroline Idensjö
Jurist

Bilagor

- 1 Gåvobrev den 7 juli 1835
- 2 Kungl. Maj:t:s beslut den 4 april 1924

2014-06-10

Dnr 9.2-3180-13

- 3 Kungl. Maj:ts beslut den 12 september 1940
- 4 Kungl. Maj:ts beslut den 15 november 1968
- 5 Kungl. Maj:ts beslut den 28 november 1969
- A Information om hur beslutet kan överklagas

Sändlista

~~Länsstyrelsen i Stockholms län, Box 22067, 104 22 Stockholm~~
~~Länsstyrelsen i Västernorrlands län, 871 86 Härnösand~~

2014-06-16
Rättelse enligt
26 § förvaltningssagen
(1986:223)

Annalene Olsson

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**
Allmänna avdelningen
Enhet 11

DOM
2015-04-20
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
15310-14

KLAGANDE

Stiftelsen Lars Gissléns donationsfond, 892600-1754
c/o Ragunda kommun
Box 150
840 70 Hammarstrand

MOTPART

Kammarkollegiet
Box 2218
103 15 Stockholm

ÖVERKLAGAT BESLUT

Kammarkollegiets beslut 2014-06-10, se bilaga 1

SAKEN

Permutation

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

Dok.Id 587361

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00	08-561 680 01	måndag – fredag
		E-post:		08:00-16:30
		forvaltningsrattenistockholm@dom.se		

YRKANDEN M.M.

Kammarkollegiet beslutade den 10 juni 2014 att avslå Lars Gissléns donationsfonds (stiftelsens) ansökan om ändring av stiftelsens ändamålsbestämmelse (s.k. permutation) från ”...dels att donationsbestämmelserna inte skall utgöra hinder för skolstyrelsen att i samråd med och under inseende av länsstyrelsen och länsskolnämnden disponera fondens årliga avkastning, sedan en tiondel därav lagts till kapitalet, med tillämpning av föreskrifterna under punkten B.5. i de av Kungl. Maj: t den 15 november 1968 meddelade bestämmelserna om dispositionen av avvecklingsskolornas donationsfonder.”

till

... dels att donationsbestämmelserna inte skall utgöra hinder för kommunstyrelsen att disponera fondens årliga vinst, sedan en tiondel därav lagts till kapitalet, med tillämpning av föreskrifterna under punkten B 5 i de av Kungl. Maj: t den 15 november 1968 meddelade bestämmelserna om disposition av avvecklingsskolornas donationsfonder, dels att donationsbestämmelserna inte skall utgöra hinder för kommunstyrelsen att ta obundet kapital i anspråk för drift och underhåll av fastigheten och även ta upp lån och ställa säkerhet för investeringar som behöver göras inför uthyrning av lokaler för utbildnings- eller näringsverksamhet.”

Skälen för beslutet framgår av bilaga 1.

Stiftelsen överklagar beslutet och anför till stöd för sitt överklagande bl.a. följande. Den föreslagna nya lydelsen av ändamålsföreskriften innebär enbart en tolkning eller precisering av vad stiftelsen får ägna sig åt och överensstämmer med stiftarens avsikt. Den gällande ändamålsföreskriften kan med hänsyn till ändrade förhållanden inte längre följas eller har blivit

uppenbart onyttig. Kammarkollegiet har inte tagit hänsyn till hela permutationsyrkandet. I vart fall föreligger synnerliga skäl för att tillåta ansökan.

Kammarkollegiet vidhåller sitt beslut.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Frågan i målet och bakgrund

Frågan i målet är om Kammarkollegiet har haft fog att avslå stiftelsens ansökan om permutation. Förvaltningsrätten konstaterar inledningsvis att det av utredningen i målet inte framgår annat än att Kammarkollegiet tagit ställning till hela permutationsyrkandet.

Stiftelsens ursprungliga ändamål var att Ragunda församling skulle uppföra ett skolhus som skulle tjäna som skollärbostad i alla kommande tider samt att i evig tid underhålla och reparera skolhuset. Ändamålet har ändrats ett flertal gånger via permutation och är sedan år 1968 endast stipendieutdelning.

Av handlingarna i målet framgår att stiftelsen har ansökt om permutation då den av tillsynsmyndigheten fått besked om att ändamålsföreskriften inte ger stiftelsen rätt att ta i anspråk kapital för drift eller underhåll av skolhuset som är i dess ägo. Stiftelsen har vidare anfört att den behöver uppta lån och ställa säkerhet för investeringar i fastigheten i syfte att hyra ut den för verksamhet i stiftarens anda och öka stiftelsens intäkter.

Frågan om tolkning eller utvidgning

Stiftelsen har anfört att den yrkade ändringen av ändamålsföreskriften endast utgör en tolkning eller precisering. Förvaltningsrätten konstaterar inledningsvis liksom Kammarkollegiet att permutationsinstitutet inte är avsett för att fastställa tolkningar eller preciseringar.

Enligt stiftelsen bör begreppet avkastning ändras till vinst eftersom det överensstämmer med terminologin i stiftelsens årsredovisningar. Vidare har stiftelsen anfört att det behövs ett tillägg i ändamålsföreskriften så att det framgår att stiftelsen kan använda kapital för drift och underhåll av fastigheten samt även ta lån upp eller ställa säkerhet för investeringar i denna.

Enligt förarbetena till stiftelselagen bör man med begreppet avkastning förstå löpande avkastning i form av ränta och utdelning så länge inte stiftelseförordnandet eller omständigheterna i övrigt i det enskilda fallet ger stöd för en annan tolkning (prop. 1993/94:9 s. 117 f.).

Förvaltningsrätten finner inte att omständigheterna i målet ger stöd för att begreppet avkastning skulle avse något annat än löpande avkastning. Begreppet vinst innebär däremot, så som stiftelsen anfört, skillnaden mellan intäkter och kostnader. Andelen kapital som blir tillgängligt för stipendieutdelning varierar således beroende på om begreppet avkastning eller vinst återfinns i ändamålsföreskriften. Därmed får det enligt förvaltningsrättens mening anses stå klart att den första ”dels”-satsen i den yrkade ändringen inte enbart utgör en tolkning eller precisering av ändamålsföreskriften.

Inte heller den andra ”dels”-satsen om att kommunstyrelsen får ta obundet kapital i anspråk för drift och underhåll av fastigheten och även ta upp lån

och ställa säkerhet för investeringar som behöver göras i fastigheten kan enligt förvaltningsrätten ses som enbart en tolkning eller precisering av ändamålsföreskriften. Stiftelsens nuvarande ändamål är ju enbart att dela ut stipendier till elever i kommunen. Stiftelsen har åberopat att stiftelsens ursprungliga ändamål var att för evig tid underhålla och reparera det skolhus som då uppfördes. Ändamålsföreskriften har dock som nämnts fått en ny lydelse ett flertal gånger via permutation. Av stiftaren meddelade föreskrifter som har upphävts på ett rättsenligt sätt utgör inte längre en del av stiftelseförordnandet.

Sammanfattningsvis påverkar de yrkade ändringarna hur stor andel av stiftelsens medel som kan användas för att främja stiftelsens syfte. De kan således inte anses utgöra en tolkning eller precisering av nu gällande ändamålsföreskrifter utan får ses som en utvidgning av stiftelsens ändamål.

Rättslig utgångspunkt vid permutation

En grundläggande förutsättning för att ändra en föreskrift som gäller en stiftelses ändamål är enligt 6 kap. 1 § stiftelselagen (1994:1220) att förhållandena har ändrats sedan stiftelsens tillkomst. Det krävs även att de ändrade förhållandena har lett till att föreskriften inte kan följas, har blivit uppenbart onyttig eller uppenbart stridande mot stiftarens avsikter.

De stränga reglerna för ändring av ändamålsföreskrifter är motiverade av en önskan att upprätthålla en hög donationsvilja (prop. 1993/94:9 s. 83). I praxis har därför intagits en mycket restriktiv hållning vad gäller ändring av dylika föreskrifter. Det krävs mycket speciella omständigheter för att en ändring ska tillåtas (prop. 2008/09:84 s. 61).

Frågan om ändrade förhållanden

Stiftelsen har anfört att ändrade förhållanden föreligger eftersom begreppet vinst överensstämmer med terminologin i stiftelsens årsredovisningar och skolhuset som är i stiftelsens ägo behöver rustas upp.

I förarbetena nämns som exempel på orsaker till att en föreskrift inte längre kan följas att det inte går att få tag på någon som omfattas av stiftelsens destinatärskrets eller att stiftelsens avkastning är otillräcklig för att kunna främja ändamålet (prop. 2008/09:84 s. 60 f.). Stiftelsen har inte anfört någon dylik omständighet. Enbart den omständigheten att skolhuset behöver renoveras eller att begreppet vinst används i årsredovisningen är inte sådana ändrade förhållanden som medför att stiftelsens ändamål inte längre kan följas. Av utredningen framgår därtill att stiftelsens ekonomi är god. Förvaltningsrätten konstaterar att de yrkade ändringarna snarare på sikt kan medföra risk för att stiftelsens möjligheter att fullfölja sitt ändamål minskar om medel i stället för till stipendieutdelning i ökad omfattning används till lokalkostnader i olika form.

Frågan är då om ändamålsföreskriften kan anses uppenbart onyttig. Det kan t.ex. vara fallet om köpkraften i de stipendier som en stiftelse ska dela ut med tiden blivit försumbar eller om det behov som stiftelsen ska tillgodose inte längre efterfrågas (prop. 1993/94:9 s. 60). Av utredningen i målet framgår inte att någon dylik omständighet skulle föreligga.

Det som förvaltningsrätten härfter har att ta ställning till är om ändamålsföreskriften uppenbart strider mot stiftarens avsikter. I praxis har en dylik situation ansetts föreligga om samhället har tagit på sig ansvaret för just det behov som ska främjas, t.ex. skolmaterial eller skolmat (prop. 2008/09:84 s. 60 f.) Det framgår inte av utredningen i målet att föreskriften

om stipendieutdelning kan anses vara uppenbart stridande mot stiftarens avsikter.

Synnerliga skäl

Föreskrifter som rör stiftelsens ändamål får som nämnts också ändras om det finns synnerliga skäl. Bestämmelsen är främst avsedd att tillämpas när stiftelsens ändamål fortfarande är möjligt att iaktta men det på grund av samhällsutvecklingen framstår som orimligt att behålla ändamålet i sin nuvarande utformning (prop. 2008/09:84 s. 61 och 92 f.) Förvaltningsrätten anser att det som stiftelsen anfört beträffande de förändrade ekonomiska förutsättningarna för verksamheten inte är en sådan undantagssituation som bestämmelserna tar sikte på. Det finns därför inte heller synnerliga skäl för att ändra stiftelsens ändamålsföreskrifter.

Sammanfattning

Förvaltningsrätten har vid sin bedömning särskilt beaktat den restriktivitet som ska råda vid prövning av ansökningar om permutation. Rätten anser sammanfattningsvis att det i målet varken föreligger ändrade förhållanden som har haft en sådan påtaglig inverkan på ändamålsföreskriften att den inte längre kan följas eller har blivit uppenbart onyttig eller uppenbart stridande mot stiftarens avsikter eller att det finns synnerliga skäl att ändra föreskriften. Stiftelsens överklagande ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 2 (DV 3109/1A).

Maria Ek Oldsjö

Rådman

Nämndemännen Erik Jansson, Birgit Stenberg och Gunnar Örnéus har också deltagit i avgörandet.

Förvaltningsrättsnotarien Petra Ljung har föredragit målet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.